

PORADY PRAWNE – Wolters Kluwer Polska

Możliwość zobowiązania lekarzy do pełnienia dyżurów medycznych

Pytanie

Czy ordynator oddziału może wymóc na pracowniku konieczność pełnienia dyżuru i czy jest określona minimalna ilość dyżurów w miesiącu?

Odpowiedź

Lekarze oraz inni posiadający wyższe wykształcenie pracownicy wykonujący zawód medyczny, zatrudnieni w zakładzie opieki zdrowotnej przeznaczonym dla osób, których stan zdrowia wymaga udzielania całodobowych świadczeń zdrowotnych, mogą być zobowiązani do pełnienia w tym zakładzie dyżuru medycznego oraz do pozostawania w "pogotowiu pracy" i oczekiwania na wezwanie na dyżur. Obowiązek ten wynika z treści art. 32j ust. 1 oraz art. 32k ust. 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej (tekst jedn.: Dz. U. z 2007 r. Nr 14, poz. 89 z późn. zm.; dalej jako u.z.o.z.). Pełnienie dyżuru może więc być obowiązkiem pracownika, wówczas odmowa pełnienia dyżuru stanowić będzie naruszenie obowiązków pracowniczych (Praca lekarza w niedziele i święta, Prawo w służbie zdrowia, Rok VIII, nr 29 (103), wrzesień 2003 r., str. 7–8). Lekarz nie może więc odmówić pracodawcy, ilekroć ten zleci mu pełnienie dyżuru medycznego. Do pełnienia dyżurów w zakładzie nie są zobowiązane ustawą osoby nieposiadające statusu pracownika, zatrudnione na podstawie umowy cywilnoprawnej, chyba że taki obowiązek wynika z zawartej z nimi umowy.

Ustawa nie określa minimalnej ilości dyżurów medycznych w miesiącu, nie zawiera też ograniczenia liczby dyżurów, do których pełnienia może zostać zobowiązany pracownik zakładu opieki. Obecnie czas pełnienia dyżuru wlicza się do czasu pracy, co oznacza że dyżury medyczne wliczane są także do dopuszczalnej liczby godzin nadliczbowych i to ten limit będzie wpływał na ilość możliwych dyżurów medycznych w okresie rozliczeniowym. Pozwala to w zakładach opieki zdrowotnej na korzystanie z przewidzianej w dyrektywie możliwości wydłużania czasu pracy ponad 48 godzin na tydzień (tzw. klauzula "opt-out"). Lekarze oraz inni posiadający wyższe wykształcenie pracownicy wykonujący zawód medyczny, zatrudnieni w zakładzie opieki zdrowotnej przeznaczonym dla osób, których stan zdrowia wymaga udzielania całodobowych świadczeń zdrowotnych, mogą być, po wyrażeniu na to zgody na piśmie, zobowiązani do pracy w zakładzie opieki zdrowotnej w wymiarze przekraczającym 48 godzin na tydzień, obliczonym jako średnia w odniesieniu do okresu rozliczeniowego. Przepisu art. 151 § 3 ustawy z 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (tekst jedn.: Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94 z późn. zm.) nie stosuje się (nie obowiązuje kodeksowy roczny limit 150 godzin nadliczbowych w roku kalendarzowym – ograniczeniem wobec tych pracowników są jedynie okresy wypoczynku dobowego i tygodniowego). W takim przypadku okres rozliczeniowy nie może być dłuższy niż 4 miesiące. Praca w wymiarze przekraczającym 48 godzin na tydzień wymaga więc zawarcia z pracownikiem

porozumienia (wyrażenia przez niego zgody na stosowanie klauzuli opt-out). Pracodawca nie może podejmować działań dyskryminujących wobec pracowników, którzy nie wyrazili takiej zgody. Pracownik może również cofnąć zgodę na pracę w wymiarze przekraczającym 48 godzin na tydzień w przyjętym okresie rozliczeniowym, informując o tym pracodawcę na piśmie, z zachowaniem miesięcznego okresu wypowiedzenia.

Tamara Zimna, ekspert ABC Serwis Prawo i Zdrowie, Wolters Kluwer Polska, www.abc.com.pl.